

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Gfv.VI.30.119/2023/9.

**A tanács tagjai:** Dr. Döme Attila a tanács elnöke  
Dr. Madarász Anna előadó bíró  
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró  
Dr. Farkas Antónia bíró  
Dr. Tibold Ágnes bíró

**A felperes:** felperes neve

**A felperes képviselője:** Imre Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Imre András ügyvéd)

**Az alperes:** alperes neve

**Az alperes képviselője:** Kovács Andrea Zsuzsanna Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Kovács Andrea Zsuzsanna ügyvéd)

**A per tárgya:** faktoring szerződésen alapuló követelés

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** felperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:** Szombathelyi Törvényszék  
7.Gf.40.016/2022/5-II.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:** Szombathelyi Járásbíróság  
1.G.40.098/2021/17.

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős részítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 608.000 (hatszáznyolcezer) forint másodfokú és 3.484.000 (hárommillió-négyszáznyolcvannégyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

## **A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

[1] A K A Kft. (a továbbiakban: adós) mint eladó és az alperes mint vevő 2021. január 26. napján 2021/154. számon műtrágya adásvételi szerződést kötött 170 tonna műtrágya megvásárlására 117.000 forint/tonna+áfa egységár mellett. A teljesítés helye és ideje a megrendelés eladó általi visszaigazolását követő 2. nap, az eladó (B, K pusztá 1. szám alatt lévő) telephelyén történő átadással.

[2] Az adásvételi szerződés 3.2. pontja szerint az áru vevő általi mennyiségi átvétele az 1. számú mellékletben meghatározott teljesítési helyen, darabszámlálással vagy (ömlesztett áru esetén) mérlegeléssel történik, amelyről az eladó szállítólevelet állít ki, és azon a vevő a teljesítést, birtokbavételt igazolja. A vevő ezen teljesítésigazolása alapján történik a számla kiállítása.

[3] Az adós az adásvételi szerződésben meghatározott műtrágya szolgáltatásáról 2021. január 26. napján a PS4ZA1448410 számú szállítólevelet kiállította, azt az alperes képviselője cégszerű aláírással látta el.

[4] A J.L Kft. mint tároló (a továbbiakban: tároló) és az alperes 2021. január 26. napján tárolási szerződést kötöttek. Eszerint az alperes az adóstól vásárolt 170 tonna ömlesztett műtrágyát elszállításig a tároló saját telephelyén (B, K pusztá 1.) tárolja, és annak átvételét a szerződés aláírásával elismerte és nyugtázta. A szállítási határidő 2021. május 30. napja volt.

[5] Az adós 2021. május 4. napján VSZM-2021/00304 számon 25.260.300 forint összegű számlát állított ki 2021. július 25. napján esedékes fizetési határidővel.

[6] A felperes mint faktor és az adós 2019. július 18. napján faktoring keretszerződést kötöttek egymással. A faktoring keretszerződés egyedi feltételeit, a jogviszonyba bevont kötelezetteket, a finanszírozási keretösszeget, valamint a futamidőt a szerződés 1. számú melléklete tartalmazta. A felperes és az adós a faktoring keretszerződés részévé tette az alperessel megkötött szerződésen alapuló követelést.

[7] Az adós 2021. június 7. napján faktorálási (engedményezési) értesítés és teljesítési utasítás elnevezésű dokumentumban írásban értesítette az alperest az engedményezés tényéről, a fennálló tartozás összegéről, valamint felhívta az alperest, hogy a felperes részére teljesítsen. Az engedményezési értesítőt az alperes 2021. június 7. napján kötelezetti nyilatkozattal látta el. Eszerint az engedményezést tudomásul vette, és igazolta, hogy az adós a VSZM-2021/00304 számú számla alapjául szolgáló kötelezettségét szerződésszerűen teljesítette, kijelentette, hogy a felperes felé tartozik az engedményezett követeléssel, hogy a felperessel szemben az engedményezett követeléseket, azok teljesítését illetően semmilyen kifogással, ellenköveteléssel vagy beszámítással nem fog élni, azokról kifejezetten lemond és a faktorálható összegként megjelölt összeget további levonás vagy ellenkövetelés nélkül, hiánytalanul, a felperes meghatározott számú fizetési számlájára határidőre teljesíti.

[8] Az alperes a VSZM-2021/00304 számla tekintetében VSZ-2021/02662 számon sztornószámlát vett kézhez az adóstól 2021. augusztus 10. napján.

## **A kereseti kérelem és az alperes védekezése**

[9] A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel indult, ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes elsődleges keresetében 25.260.300 forint, ennek 2021. július 26. napjától a kifizetés napjáig havi 1% mértékű szerződéses késedelmi kamata és 14.459 forint behajtási költségátalány, másodlagos keresetében 22.734.270 forint, ennek 2021. június 10. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamata, valamint 13.852 forint behajtási költségátalány megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[10] Elsődleges keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:1. § (1), 6:215. § (1) bekezdésére, 6:405., 6:406. §-ára, 6:193. § (1)-(3), 6:197. § (1), 6:198. § (1)-(2) bekezdésére, 6:26. §-ára, 6:42. § (1) és (2) bekezdésére, 6:58. és 6:153. §-ára, másodlagos keresetét a Ptk. 1:4. § (1)-(2), 6:127. § (1) bekezdésére, 6:587. §-ára alapította.

[11] Előadta, hogy az adós az engedményezési értesítő kézbesítésével az alperest értesítette arról, hogy a felperes megszerezte az adós alperessel szemben fennálló követelését. Az alperes számára az engedményezési értesítő alapján világos és érthető volt, hogy milyen jogcímen, milyen határidő mellett, milyen összegű tartozása áll fenn a felperessel szemben, és hogy ezt a fennálló tartozást az engedményezési értesítőben meghatározott határidőn belül a felperes részére köteles megfizetni. Az alperes az engedményezési értesítő záradékát aláírásával látta el, ebben kifejezetten elismerte, hogy az adós az adásvételi szerződés alapján fennálló kötelezettségét teljesítette, és az abban foglalt terméket az alperes részére szállította, hiánytalanul a szerződés szerinti minőségben átadta; a felperessel szemben az engedményezési értesítőben meghatározott tartozása áll fenn. Az alperes kifejezetten lemondott azon jogáról, hogy a felperessel szemben kifogással él, ellenkövetelést vagy beszámítást érvényesít, és vállalta, hogy az engedményezési értesítőben meghatározott összeget az abban meghatározott határidőben a felperesnek hiánytalanul megfizeti. Az alperes a tartozás fennállását, az adós teljesítését és a termék birtokbavételét elismerte a szállítólevél aláírásával is, amelynek következtében az adós az alperessel szemben a fizetési kötelezettséget tartalmazó számlát kiállította. Az alperes az engedményezési értesítőben foglalt bankszámlára történő átutalással volt köteles teljesíteni, de ennek nem tett eleget.

[12] Másodlagos keresete azon alapult, hogy az alperes szándékosan tévedésbe ejtette, tévedésben tartotta. A felperes a fakoring keretszerződés 2.2. pontja alapján az adós részére összesen 22.734.270 forintot fizetett meg előfinanszírozás címén. Ezen összeg visszafizetésének fedezetét az alperessel szembeni tartozáselismeréssel biztosított követelés képezte. A felperes az alperes utaló magatartása, azaz a teljesítést elismerő kifejezett nyilatkozata nélkül nem fizetett volna az adós részére.

[13] Az alperes ellenkérelme ismeretében vitatta, hogy az alperes és az adós közötti adásvételi szerződés teljesítése lehetetlenné vált volna. Ezt a sztornószámla nem bizonyítja. Az alperest mulasztás terheli az adós teljesítésének ellenőrzését illetően, miközben az engedményezési értesítő záradékában tartozáselismerő nyilatkozatot tett. A felperes annak tudatában finanszírozott az adós részére, hogy az alperes az adós teljesítését elismerte. Az alperesnek tudomása volt arról, hogy a közreműködésével elkészített, felperesnek benyújtott dokumentáción alapult az adós finanszírozása. Amennyiben az alperes azt állítja, hogy annak ellenére ismerte el a teljesítést, hogy az a valóságban nem történt meg, az a felperes megtévesztését jelenti. A szállítólevél hiányosságaival kapcsolatos alperesi előadást illetően hivatkozott arra, hogy azt az alperes cégszerű aláírással látta el, tartalmát ekkor nem vitatta.

[14] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy az adós és közötté műtrágya adásvételi szerződés jött létre. Előadta, hogy ő és az érdekeltiségébe tartozó A Kft. az adóssal több azonos tartalmú szerződést kötött a jelen perrel érintett adásvételi szerződéssel megegyező, vagy ahhoz hasonló, többnyire 2021. májusi határidejű szállítással. Mivel az adós a többször módosított szállítási határidőt sem tartotta be, ezért az alperes álláspontja szerint a perrel érintett szerződés a Ptk. 6:179. §-a alapján megszűnt, mert az adós számára lehetetlenné vált a szerződés szerinti mennyiségű műtrágya rendelkezésre bocsátása, a lehetetlenné válásért az adós felelős [Ptk. 6:180. § (2) bekezdés]. A szerződés alapján kiállított számlát sztorizóta, a fizetési kötelezettsége megszűnt. Hivatkozott a kiállított szállítólevél téves voltára. Megítélése szerint a szállítólevél dátuma egyáltalán nem olvasható, így nem állapítható meg, mikor állították ki. Nem tartalmazza a mérlegelés eredményét, az átvevő adatait, hiányzik a járatszám és a megrendelés száma. Nem terheli mulasztás a teljesítés mennyiségi és minőségi ellenőrzése körében, mivel a megrendelt áru leszállítása nem történt meg. Az adós a perrel érintett számlát azért sztorizóta, mert részéről lehetetlenné vált a szerződés teljesítése.

[15] A másodlagos kereseti kérelemre kifejtette, hogy a felperesnek nem okozott kárt, a kártérítési felelősség konjunktív feltételei nem állnak fenn.

### **Az első- és másodfokú ítélet**

[16] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 25.260.300 forintot, ezen összeg után 2021. június 26. napjától a kifizetés napjáig havi 1% mértékű késedelmi kamatot, valamint 14.459 forint behajtási költségátalányt.

[17] Idézte a Ptk. 6:405., 6:406. §-át, 6:193. § (1), (2), (3), 6:197. § (1) bekezdését, 6:26. §-át, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 173. és 265. §-át.

[18] Az elsőfokú bíróság az elsődleges keresetet alaposnak találta.

[19] Az alperes 2021. június 7-i engedményezési értesítőn a számlakövetelésre elismerő záradékot, illetve a műtrágya leszállítására tartozáselismerő nyilatkozatot tett. Ezzel szemben a Ptk. 6:26. §-a értelmében az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy tartozása nem állt fenn a nyilatkozat megtételekor, hogy a leigazolt szállítólevéllel szemben a műtrágya leszállítása nem történt meg.

[20] Ennek bizonyítására az elsőfokú bíróság az alperes által csatolt sztorizószámlát, az EKAER-bejegyzés hiányát, az alperes szokásosan követett ügymenetére nyilatkozó H R tanú vallomását nem tartotta elégségesnek. A műtrágyát az adósnak B-n kellett teljesítenie a szerződés 1. számú melléklete szerint, annak B-n történő tárolását pedig az alperes tárolási szerződéssel biztosította. A tároló bélyegzőlenyomata a PS4ZA1448410 számú szállítólevélen is szerepel.

[21] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[22] A másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az elsődleges keresetet elutasította.

[23] A másodfokú bíróság elsőként rámutatott, hogy az alperes fellebbezése nem tartalmaz meg nem engedett ellenkérelem-változtatást [Pp. 373. § (1) bekezdés]. Az alperes mint kötelezett az engedményezési szerződés tartalmát, érvényességét nem vitathatja, ezért a fizetési kötelezettsége teljesítése iránt indított per elbírálása szempontjából irreleváns kérdésekkel a másodfokú bíróság nem foglalkozott, ezért nincs jelentősége a fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott esetleges alperesi ellenkérelem-változtatás tilalmának sem.

[24] A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az adós és az alperes között megkötött műtrágya adásvételre vonatkozó szerződés teljesítésével összefüggésben az alperes által tett tartozáselismerő nyilatkozathoz képest az alperes bizonyítási terhe mellett vizsgálta az adásvételi szerződés teljesítését. A másodfokú bíróság szerint azonban nem volt helytálló az a következtetés, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy az adós a szerződést nem teljesítette.

[25] A felperes 8. sorszámu válaszirata 8.4. pontjában a tényállítás körében előadta, hogy a közte és az adós között létrejött faktoring keretszerződés 2.2. pontja alapján az adós részére a leszállított termékek ellenértékének 90%-át előfinanszírozás jogcímén 2021. június 9. napján megfizette. Az adós által kiállított, 2021. január 26-án kelt szállítólevél szerint a 170 tonna műtrágya „szállítva B telepről (raktárból)”, azonban azt, hogy ezen műtrágya mennyiségnek az elszállítása megtörtént volna ekkor és a teljesítés ily módon ekkor foganatba ment volna, az F/9. alatt csatolt és a felpereshez benyújtott tárolási szerződés cáfolja, hiszen abban a szállítási határidőt 2021. május 30-i végső határidővel jelölte meg a tároló, valamint az alperes mint vevő. A tárolási szerződésben az is szerepel, hogy a „vevő előre fizetését követően az áru tulajdonjoga átkerül a vevő birtokába.” Ezzel szemben a műtrágya adásvételi szerződés 3.2. pontja és 1. számú melléklete a teljesítés helyét és idejét akként jelölte meg, hogy az a megrendelés eladó általi visszaigazolását követő 2. nap, eladó telephelyén történő átadással (B, K puszta 1.)

[26] Az alperes az adós ügyintézőjének 2021. június 16-án küldött email-t, amelyben arra utal, hogy az adós azon a napon érkezett nyilatkozata alapján a megjelölt áruk szállítása 2021. június 25-ig – tehát a 2021. június 9-i felperesi előfinanszírozást követően – meg fog történni. Ezzel szemben az adós 2021. augusztus 6-án a szerződésben rögzített 170 tonna műtrágya vonatkozásában VSZ-2021/02662 számon sztornószámlát állított ki, amelyet az alperes 2021. augusztus 10-én vett át. A sztornószámla alátámasztja, hogy ezen időpontig az adós az alperes részére a szerződés alapján – a 2021. január 26-án kiállított és a felpereshez benyújtott dokumentumok ellenére – nem teljesített. Ezt a következtetést alátámasztja az is, hogy nem állnak rendelkezésre azon EKÁER rendszerben rögzített szállítási dokumentumok sem, amelyek a műtrágya B-ről történt elszállítását alátámasztanák.

[27] Ezen bizonyítékok Pp. 279. §-a szerinti egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (2) bekezdésére figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az elsődleges – az engedményezés folytán az alperes mint kötelezett teljesítésre kötelezésére alapított – keresetet elutasította, mert az alperes sikerrel bizonyította a teljesítés hiányát.

[28] A részítéleti döntést azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt a másodlagos – eshetőleges –, az utaló magatartással okozott kárra alapított keresetet nem bírálta el.

## A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[29] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését és – tartalma szerint – az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[30] Megsértett jogszabályi rendelkezésként a Ptk. 6:26. §-át, 6:197. § (2) bekezdését, a Pp. 268. § (2), 279. § (1) és 342. § (1) bekezdését jelölte meg.

[31] Álláspontja szerint a jogerős részítélet az okirati bizonyítékokat iratellenesen és tévesen mérlegelte, a másodfokú bíróság olyan okiratnak is bizonyító erőt tulajdonított, ami nem alkalmas egy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt tartozáselismerő jognyilatkozat valóságtartalmának megdöntésére. Az alperes a műtrágya adásvételi szerződést, a szállítólevelet és a tartozáselismerést tartalmazó engedményezési (faktorálási) értesítést aláírta, a VSZM-2021/00304 számú számlát fogadta. Ezek az okiratok képezték annak a feltételét, hogy felperes az adós részére előfinanszírozást nyújtson.

[32] A teljesítés megtörténtét követően a tároló és az alperes között tárolási szerződés jött létre, ami alapján az alperes az adóstól vásárolt terméket elszállításig a tároló telephelyén tárolja. E tárolási szerződés vonatkozásában a másodfokú bíróság iratellenes és a logika szabályaival ellentétes következtetéseket vont le a műtrágya adásvételi szerződés teljesítését illetően.

[33] A műtrágya adásvételi szerződés értelmében az alperes és az adós abban állapodtak meg, hogy a teljesítés az adós telephelyén történő átadással valósul meg. Az adós nem vállalt kötelezettséget arra, hogy az alperes telephelyére a műtrágyát kiszállítja. Az ezzel ellentétes másodfokú bírói következtetés iratellenes. Az adós azt vállalta, hogy a műtrágyát a saját telephelyén (B, K pusztá 1.) lévő raktárban az alperesnek átadja. H R tanú a teljesítés hiányát az alperesi telephelyre történő kiszállítás elmaradásában jelölte meg, ami azonban az adásvételi szerződés tartalmának ismeretében irreleváns hivatkozás.

[34] A szállítólevél és a tartozáselismerő nyilatkozat mellett a tárolási szerződés is a műtrágya adásvételi szerződés teljesítésének megtörténtét igazolja, hiszen az már nem az adós és a tároló, hanem az alperes és a tároló között jött létre. Az alperes volt az, aki betárolta az árut. A tárolási szerződés az áru tulajdonosát megillető rendelkezési jog gyakorlását bizonyítja az alperes részéről. Az alperes – az adós teljesítését követően – a tárolási szerződés megkötésének időpontjában már rendelkezett az áruval, azt betárolta. Ez a tény is cáfolja azt a védekezést, amely szerint nem történt teljesítés a teljes bizonyító erejű okiratokkal szemben más, azok tartalmát cáfoló bizonyítékot az alperes nem szolgáltatott.

[35] A másodfokú bíróság által a tárolási szerződésben megjelölt kiszállítási határidő nem a műtrágya adásvételi szerződés teljesítésének időpontját rögzíti, hanem azt, mikor köteles az alperes az általa betárolt műtrágyát elszállítani. A másodfokú bíróság iratellenesen értékelte ezt a határnapot a műtrágya adásvételi szerződés teljesítésének határidejeként, és ebből következően a logika szabályaival ellentétesen értékelte ezt a dátumot a teljesítés meg nem történtét igazoló körülményként. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy az adós telephelye és a tároló azonos címen találhatóak. Így az áru fizikai mozgása legfeljebb a telephelyen belül kellett, hogy megtörténjen a betároláskor, és ennek megvalósítása során nyilvánvalóan nem keletkezett EKÁER bejelentési kötelezettség.

[36] A tárolási szerződés nem hozható összefüggésbe a műtrágya adásvételi szerződéssel. A tárolási szerződés egy már teljesített adásvételi szerződés alapján létrejött jogügylet, ami az alperes által megvett áru tárolására vonatkozott. A tároló és a betároló a bértárolási szerződésben nyilvánvalóan nem volt jogosult rendelkezni az áru tulajdonjoga felett, így bármilyen feltétel, ami az áru tulajdonjogát vagy annak átszállását érinti, joghatás kiváltására

alkalmatlan. A másodfokú bíróság egy olyan szerződés rendelkezését tekintette a nem teljesítés megtörténtének igazolására alkalmas körülménynek, ami a műtrágya adásvételi szerződés teljesítését nem érintette.

[37] A Ptk. 6:26. §-a és a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a tartozáselismerő nyilatkozat aláírását követően az alperest terhelte az adós nem teljesítésének bizonyítása, de az alperes ezen bizonyítási kötelezettségének – a jogerős részítélet megállapításaival ellentétben – nem tett eleget. A tárolási szerződés éppen az alperes rendelkezési jogának gyakorlását bizonyította az áru felett.

[38] A másodfokú bíróság a csatolt sztornószámlára tekintettel a teljesítés meg nem történtét alátámasztottnak találta. A felperes kifejezetten vitatta a negatív előjelű számlának az alperes általi értelmezését, azt, hogy a teljesítés nem történt meg. Hogy a negatív előjelű számlát milyen okból állították ki, és mit kívánt igazolni azzal az adós, kizárólag az adós törvényes képviselője tudott volna nyilatkozni. E személy tanúként történő meghallgatását azonban az alperes, mint az a fél, akinek az oldalán a bizonyítási érdek áll, nem kezdeményezte.

[39] Sztornószámlának egy számla csak akkor tekinthető, amennyiben az azon megjelölt teljesítés időpontja megegyezik a sztornírozott (eredeti) számlán szereplő teljesítés időpontjával. Az adott esetben az eredeti számlán a teljesítés időpontja 2021. január 26. napja volt, míg a negatív előjelű számlán 2021. július 30. napja, így ez utóbbi számla nem tekinthető az eredeti számla sztornírozásának. A másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy az adós sztornírozott számlát állított ki.

[40] A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 166. § (1) bekezdése értelmében számla akkor állítható ki, amennyiben a mögött valós gazdasági esemény áll. E § (3) bekezdése rögzíti, hogy a számlát a gazdasági esemény megvalósulásakor kell, illetve lehet kiállítani. Az alperes a számlát befogadta, azt a könyvelésének részévé tette, és az áfa összegét a vételár után visszaigényelte.

[41] Az adóssal létrejött faktoring keretszerződés körében az egyes vevőkkel megkötött műtrágya adásvételi szerződés alapján faktorált követelésekből eredően más bíróságok előtt – szinte azonos tényállás mellett – perek vannak folyamatban. Ezekben a perekben az ott eljáró alperesek indítványára az adós törvényes képviselője (D T) a negatív előjelű számláról azt adta elő, hogy kiállításának kizárólag könyveléstechnikai célja volt, nem pedig az alperes által állított ok, miszerint azt kívánta igazolni, hogy a teljesítés nem történt meg.

[42] A követelés faktoring jogviszony keretében történt engedményezését követően a korábbi jogosultnak a szerződés vonatkozásában már nincs rendelkezési joga. A rendelkezési jog hiányára tekintettel a sztornószámla a rendeltetéséből eredően sem hathat ki egy harmadik személlyel szemben fennálló polgári jogi kötelezetre. Az legfeljebb az eladó és a vevő közötti viszonyban adójogi, könyvelési szempontból értékelhető. A számlák sztornírozása, majd ez alapján a korábbi jogosult teljesítésének vitatása nemcsak a rendelkezési jog megsértését, hanem az engedményezés megkerülésének lehetőségét jelentené, súlyosan sértve ezáltal az engedményes, jelen esetben a felperes érdekeit. A negatív előjelű számla figyelembevétele nem történhetett volna meg, hiszen a kötelezett alperes értesítését és az engedményező adós rendelkezési jogának megszűnését követően keletkezett, amely hatálytalansága okán is joghatás kiváltására alkalmatlan a Ptk. 6:197. § (2) bekezdése alapján.

[43] Az alperes fellebbezésében olyan jog- és tényállításokat tett, illetve olyan jogállításokat vitatott, amelyeket az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő, vagy nem vitatott annak ellenére, hogy valamennyi okirat, adat, tény, információ a rendelkezésére állt, így az a Pp. 373. § (1) bekezdésébe ütközött. Az alperes nem tudott olyan bizonyítást felajánlani, amellyel az adós szerződésszegését a teljes bizonyító erejű magánokiratokkal szemben

eredményesen bizonyította volna, a másodfokú bíróság pedig irat- és jogszabályellenes megállapítások alapján jutott arra, hogy az alperesi bizonyítás eredményre vezetett.

[44] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős részítélet hatályában fenntartását kérte.

[45] A felperes tényelődadását, amely szerint a szállítás már 2021. január 26-án megtörtént, irat- és tényállásellenesnek tartotta, mert ez esetben az alperes nem kötött volna tárolási szerződést 2021. május 30-i szállítási határidővel. A műtrágya adásvételi szerződésnek nem képezte mellékletét a tárolási szerződés, de az adásvételi szerződés 1. számú melléklete igen, ami a teljesítés helye és ideje tekintetében azt tartalmazza, hogy a megrendelés eladó, azaz adós általi visszaigazolását követő 2. nap, az eladó telephelyén történő átadással. Az eladó, azaz az adós ilyen teljesítési visszaigazolást sohasem küldött az alperesnek, és ilyen tényre a felperes sem utalt, nem is vitatta a teljesítés visszaigazolás elmaradását. A felperes tudott arról, hogy nem történt meg az adásvételi szerződés szerinti 170 tonna alperes részére történő leszállítása, de még annak „felajánlása” sem, hogy az alperes azt elszállíthatná az adós telephelyéről. A felperesnek pontos tudomása volt minderről, de ezt az alperes és a bíróságok elől elhallgatta, mégpedig azért, mert nem volt műtrágya, ami le lett volna szállítva, és/vagy amit el lehetett volna hozni.

[46] A felperes csalárd módon 2021 júniusában küldte meg az alperesnek faktorálási-, engedményezési értesítést. Az alperes ekkor még bízott a műtrágya leszállításában, nem tudva, hogy az adósnak már nincs is műtrágya készlete. A felperes tehát olyan időpontban küldte meg a faktorálási-, engedményezési értesítést, amikor már kellő körültekintéssel tudhatta, de nagy valószínűséggel tudta is, hogy az adós műtrágya készlete hiányzik, az adóssal szemben eljárások vannak folyamatban, az adós képviselője elérhetetlen, tehát olyan helyzetet teremtett, hogy okiratokat gyártson/gyűjtsön a saját felróható magatartása okán kihelyezett pénzeszközök „visszaszerzésére”. A faktorálási-, engedményezési értesítés alperes általi aláíratásának valójában a legfőbb célja az volt, hogy a jövőben, ha az adós nem teljesít a felperes felé, akkor az alperessel szemben valamely okirat alapján jogot tudjon formálni a követelésre.

[47] A felperesnek kötelezettsége lett volna a berraktározás kontrollját elvégezni. A felperes ún. freud kockázatszűrője (csaláskockázat-értékelés) elégtelen volt. Közhiteles nyilvántartási adatokból lenyomozható lett volna, hogy az adós és a tároló között személyi és üzleti kapcsolat állt fenn, ennek feltárása és elemzése a felperestől elvárható volt.

[48] A felperes a követelését olyan engedményezési értesítőre és szállítólevélre alapította, ami mögött nem volt tényleges gazdasági teljesítés. Ahhoz, hogy az adós előfinanszírozásban részesüljön, előzetesen be kellett szereznie a „dokumentációs rend” szerinti iratokat. A dokumentumok megléte csupán az adós előfinanszírozását szolgálták, nem bizonyítják azonban az adós által az alperes felé történt tényleges teljesítést.

[49] A felperes által csatolt szállítólevél tartalmilag hiányos és valótlan tényadatokat is tartalmaz, így arra tényállás nem alapítható, okirati bizonyítékként sem vehető figyelembe. A perrel érintett szerződés szerinti műtrágya mennyiség 170 tonna volt, ami 7 darab kb. 25 tonna teljesítményű teherszállítóval lett volna szállítható, és így legalább 7 szállítólevélnek és EKÁER bejelentésnek kell lenni a felperesi oldalon. Állította, hogy a maga részéről teljeskörűen bizonyította, hogy ezt az árumennyiséget a részére nem szállították le. A felperes ezzel szemben mindösszesen egyetlen szállítólevelet csatolt be, ami tartalmilag és jogilag megalapozatlan, emellett életszerűtlen is, hiszen 170 tonna műtrágya egyszerre történő leszállítása jogilag is és fizikailag is lehetetlen.

[50] A másodfokú bíróságnak lehetősége volt az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést levonni, a megállapított tényeket másként minősíteni, felülmérlegelhetette az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörben hozott döntését.

[51] A felperes a követelését nemcsak az alperestől, hanem az adóstól is igényelhetné, ami következik a faktorálási keretszerződés 6.4.1.-6.4.4. pontjaiból.

[52] A felperes a kölcsönszerződéshez hasonlóan az adós számára hitelezést, előfinanszírozást végzett, de súlyos felelőtlenséggel tette, mert nem győződött meg sem az adós kapcsolt vállalkozásairól, sem arról, hogy az adós valóban rendelkezik-e megfelelő árukészlettel. A felperes már a pert megelőzően az alperestől tudomást szerzett arról, hogy az adós nem teljesítette a szerződéses kötelezettségét. A faktoring keretszerződésből következik, hogy a kötelezett nem teljesítése esetén a felperesnek a kihelyezett összeget az adóstól kell követelnie a 6.4. pont szabályai szerint a hitelbiztosítás 6.4.5. pontjában foglalt korlátozással.

[53] A sztornószámla tartalmazta a VSZ-2021/00304 hivatkozást az eredeti számlára, és bár valóban nem egyezik az eredeti számla teljesítési dátumával, azonban az a tény, hogy visszautal az eredeti számlára és negatív előjelű, a bizonyítás további adatainak együttes értelmezéséből azt a következtetést adja, hogy a teljesítés nem történt meg. A negatív előjelű számla csak abban a körben értékelhető, hogy alátámasztotta az adós nem teljesítését. Emellett a felek az adásvételi szerződésben rögzítették, hogy a szerződés tárgyát képező műtrágya a vételár kiegyenlítése időpontjáig az eladó tulajdonát képezi, így a műtrágya tulajdonjoga nem szállt át az alperesre, a vételárat a teljesítés hiánya miatt sem köteles kifizetni olyan szolgáltatásért, amelyet az adós nem teljesített.

## **A Kúria döntése és jogi indokai**

[54] A felülvizsgálati kérelem a következők miatt alapos.

[55] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. Az e tárgyban irányadó 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmében a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés *b), c)* pont, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4.].

[56] Az elsőfokú bíróság döntése azon alapult, az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy az adós nem teljesített, ezért az adásvételi szerződés szerinti vételárral nem tartozott az adós felé, így a tartozás elismerése ellenére az engedményes felperes felé sem. Az elsőfokú ítélet tényállása [1] bekezdésében tartalmazza, hogy az adós az adásvételi szerződésben meghatározott műtrágyát 2021. január 26. napján leszállította. Az elsőfokú bíróság tehát az adós részéről a teljesítést megállapította.

[57] A jogerős ítélet [23] bekezdése szerint az elsőfokú bíróság az ítélet alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, ami így tartalmazza az adós általi teljesítést. Jogi következtetéseit mégis a teljesítés hiányára alapította, és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást felülmérlegelte. Ez már önmagában is okszerűtlenné, logikailag ellentmondásossá teszi a másodfokú ítéletet.

[58] A jogerős ítélet szerint a tárolási szerződés cáfolja a szállítólevél, a számla és az engedményezési szerződéshez kapcsolódó iratok szerinti azt a tényt, hogy az adós részéről megtörtént az áru átadása az alperesnek. A tárolási szerződés szerinti szállítási határidő 2021. május 30. napja. Az adós ügyintézőjétől származó 2021. június 16-i email szerint az áru szállítása 2021. június 25-ig fog megtörténni. Mindezek és a sztornószámla is a nem teljesítést támasztják alá. A jogerős ítélet azonban az összes többi, a felek jogviszonyában releváns becsatolt iratot meg sem említette, így nem állapítható meg, hogy azokat a másodfokú bíróság a mérlegelés körébe vonta.

[59] A Pp. 279. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. A másodfokú bíróság részéről csak egyes bizonyítékok egyenkénti értékelése valósult meg és a bizonyítékok összességében történő értékelése elmaradt.

[60] A szállítólevél az adós és az alperes között az adásvételi szerződés szerinti áru átvételét igazolja. Az alperes mint átvevő azt cégszerű aláírással látta el. A tárolási szerződés – amit az alperes és a tároló kötött meg – a következőt tartalmazza. Az alperes (vevő) az adóstól vásárolt alábbi terméket (ömlesztett műtrágya 170 tonna) a tároló saját telephelyén (B, K pusztá 1.) tárolja ..., amelynek átvételét a tároló jelen szerződés aláírásával elismeri és nyugtázza. Tehát a tárolási szerződés – amelynek megkötésében bizonyítottan sem az adósnak, de különösen a felperesnek semmilyen ráhatása nem volt – azt tartalmazza, hogy az adásvétel tárgyát képező műtrágyát az alperes elszállításig betárolta, ezt a tároló elismerte és nyugtázta. A tárolási szerződés tartalma valójában az adósi teljesítés megtörténtét igazolja. A VSZM-2021/00304 számú számla a teljesítés idejeként 2021. január 26. napját tüntette fel, azt a napot, amikor a tárolási szerződés szerint a betárolás megtörtént, minthogy a megrendelés ideje a viszonyítási alap, ami nem feltétlenül azonos az adásvételi szerződés megkötésének napjával.

[61] Az alperes vitatta ezen okiratok bizonyító erejét utalva az adásvételi szerződés 1. számú mellékletében „teljesítés helye és ideje” körébe tartozó azon kitételre, hogy az a „megrendelés eladó általi visszaigazolását követő 2. nap, az eladó telephelyén történő átadással”. Ez a határidő kikötés azonban nem cáfolja, hogy a teljesítés 2021. január 26. napján megtörtént. Itt ugyanis nem a teljesítés vevő általi „vissza”igazolásáról, hanem a vételi ajánlat eladó általi elfogadásáról („visszaigazolásáról”) van szó.

[62] Az alperes nyomatékos hangsúlyt fektetett arra, hogy 170 tonna termék egy szállítólevéllel nem „szállítható”. Az alperes ez alatt azonban nem szállítást, hanem a jogi terminológia szerint fuvarozást érthetett, az adós azonban fuvarozást nem vállalt, hanem a saját telephelyén történő átadást, ami megegyezett a tároló telephelyével is. Így ténylegesen a fuvarlevelek hiánya a teljesítés tényét nem cáfolja, miként a jogerős ítéletben írt EKÁER rendszerben rögzített szállítási dokumentumok hiánya sem. A tárolási helyről való elszállítás, ténylegesen fuvarozás megszervezése az alperes feladata volt, a fuvarlevelek hiánya sem az adós, sem a felperes terhére nem értékelhető.

[63] A teljesítés meg nem történnének hiányára nem bizonyíték a tárolási szerződés azon kitétele, hogy „vevő előre fizetését követően az áru tulajdonjoga átkerül a vevő birtokába”. Ez a szerződési rendelkezés jogilag értelmezhetetlen, miként az is, hogy egyáltalán miért szerepel a tárolási szerződésben. A tárolási szerződés nem tartalmazhat az adásvételre vonatkozó rendelkezést figyelemmel arra, hogy az eladó, az adós a tárolási szerződésnek nem részese. A tárolási szerződésben írt 2021. május 30-i határidő nem az eladóra, az adósra tartalmazott kötelezettséget, hiszen a szerződésnek nem volt részese, hanem az alperesre, ő tartozott ezen határidőig a terméket elszállítani, ténylegesen kitárolni.

[64] Az adóstól származó számla befogadására, az engedményezett követelést illető tartozás elismerésére, ami 2021. június 7-i, azaz a tárolási szerződés szerinti határidő utáni, az alperes értékelhető előadást nem tett, vagyis arra, hogy ha az általa aláírt okiratok ellenére 2021. január 26. napján nem történt teljesítés, sőt azt követő több mint négy hónap után sem, miért nyilatkozott akként, hogy az adós szerződésszerűen teljesített, az engedményezett követeléssel ő tartozik. Ezen okiratok jogerős ítéleti értékelése elmaradt.

[65] Az alperes hivatkozott rá, és a jogerős ítélet is jelentőséget tulajdonított a sztornószámlának. A sztornószámla azonban önmagában aggályos, hiszen a megkötött és az iratok szerint teljesített jogügylet felbontására nincs adat, ilyenre az alperes sem hivatkozott, jöllehet a bizonyítás kötelezettsége őt terhelte [Ptk. 6:26. §, Pp. 265. § (1) bekezdés]. A sztornószámla annyit és csak annyit jelent, hogy az eredeti számlát érvénytelenítette az adós, és nem az adásvételi szerződést vagy a szállítólevelet. A sztornószámla kiállításának okáról a számla kiállítója tudott volna nyilatkozni, e körben azonban az alperesnek nem volt indítványa.

[66] Összességében a Kúria arra az álláspontra helyezkedett, hogy a perben rendelkezésre álló bizonyítékok bár nem egybehangzóak, azonban jelentősebb mértékben abba az irányba mutatnak, hogy az adós teljesítése megtörtént, miként ezt az elsőfokú bíróság ítélete tartalmazta, és amelyre vonatkozó ténymegállapítást a jogerős ítélet is helyesnek minősítette. A teljesítés hiányát az alperes az ítéleti bizonyossághoz szükséges szinten nem tudta bizonyítani, ezért a másodfokú bíróság bizonyítékértékelési tevékenysége okszerűtlen volt, így sérült a Pp. 279. § (1) bekezdése. A Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az érdemben helyes elsőfokú ítéletet helyben hagyta.

[67] A felülvizsgálati eljárás eredményére tekintettel az alperes köteles megtéríteni a felperesnek a fellebbezési és a felülvizsgálati eljárásban a képviselőjével felmerült költséget [Pp. 364. §, 405. § (1), 82. § (3), 83. § (1) bekezdés, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), 4/A § (1) bekezdés], továbbá a felperes által lerótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

[68] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

## **Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat**

Ptk. 6:26. §, Pp. 265. § (1), 279. § (1) bekezdés

## **A döntés elvi tartalma**

A perben rendelkezésre álló bizonyítékok bár nem egybehangzóak, de jelentősebb mértékben abba az irányba mutatnak, hogy az adós teljesítése megtörtént, miként ezt az elsőfokú bíróság megállapította, és amelyre vonatkozó ténymegállapítást a jogerős ítélet is helyesnek minősítette. A teljesítés hiányát az alperes az ítéleti bizonyossághoz szükséges szinten nem tudta bizonyítani, ezért a másodfokú bíróság bizonyítékértékelési tevékenysége okszerűtlen volt.

Budapest, 2023. szeptember 13.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Dr. Simonné dr.  
Gombos Katalin s.k. bíró Dr. Farkas Antónia s.k. bíró Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró